

MTK-Elimäki
Tuulikki Pakkanen
Puheenjohtaja
tuulikki.pakkanen@suomi24.fi

LAUSUNTO

28.6.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LOMITUSJÄRJESTELMIEN UUDISTUSTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

YLEISTÄ

Maatalouslomitus on tärkeä osa kotieläinyrittäjän sosiaalipalveluita. Etuutena maatalouslomitus on verrattavissa palkansaajan henkilökohtaiseen vuosi- ja sairauslomaan. Lomitus mahdollistaa työstä irrottautumisen siten, että eläinten hoito ja hyvinvointi sekä tuotannon jatkuminen turvataan. Se tukee maatalousyrittäjien jaksamista niin henkisesti kuin ruumiillisesti ja pidentää työuria.

Esitysluonnoksessa on monia hyviä tavoitteita, kuten lomittajien kokopäiväisen työajan turvaaminen ja tuetun maksullisen loman määrän lisäys. Myös maksujen alennus on hyvä asia.

LASKENTAPERUSTEIDEN EPÄKOHTIA

Esitetty tilakohtaisen lomitusajan laskentatavan muutos ei ole oikeudenmukainen. Lomittajan työajan laskeminen pelkän eläinmäärän perusteella johtaa sattumanvaraisiin tuloksiin.

MTK-Elimäki esittää, että työajan laskennassa otetaan käyttöön tilakohtainen työajan ja -tapojen määrittely ja siinä otetaan myös huomioon, että lomittajan työaika venyy usein pidemmäksi kuin varsinaisen toiminnanharjoittajan.

Maatilojen rakennekehitys etenee koko ajan, mutta tämän hetken taloudellisen tilanteen takia monet tilat ovat lykänneet investointeja. Esitetyt muutokset rankaisevat juuri näitä tiloja, jotka eivät ole investoineet, näillä tiloilla eläintä kohden kulutettu työaika on pidempi verrattuna nykyaikaisiin menetelmiin. Esim. parsinavetoissa eläintä kohden kuluu enemmän työaika kuin pihatoissa.

KOTIELÄINTEN HYVINVOINTI TURVATTAVA

Eläimet tarvitsevat hoitoa ja varallaoloa koko ajan. Valvontakäyntejä tai varallaoloa on voitava järjestää lomitusjärjestelmän kautta myös jatkossa, joka on esityksessä huomioitu. Valvontakäynnit ja varallaolo ovat välttämättömiä maatalousyrittäjien kotieläinten hoidon turvaamiseksi.

LOMAOIKEUDEN PITÄÄ OLLA HENKILÖKOHTAINEN

Tilat ovat erilaisia ja niillä on erilaiset tarpeet. Nykyisin on olemassa useamman tilan yhteisnavettoja, ei ole oikeudenmukaista, jos kaikkien osapuolien pitää lomailla samaan aikaan. Toisaalta monilla tiloilla loma mahdollistaa harrastustoiminnan, mutta harvoin kaikilla tilan osallisilla on sama harrastus. Osa yrittäjistä ei halua pitää lomaansa puolison/työkaverin kanssa yhtä aikaa, koska osapuolet haluavat viettää myös omaa aikaa.

KÄYTÄNNÖN ESTEITÄ YRITYSKOHTAISALLE LOMALLE

Nykyaikaisen kotieläintilan toiminnan turvaaminen

Hyvin teknisen tuotantoympäristön ylläpitäminen vaatii käytännössä aina, että joku maatilan yrittäjistä on paikalla huolehtimassa muun muassa automatiikan toiminnasta. Automatiikan rikkoutuminen aiheuttaa kuluja ja voi olla myös uhka eläinten hyvinvoinnille. Yrittäjä ei voi koskaan olla varma siitä, että osaako lomittaja toimia oikein, jos kaikki ei toimikkaan kuten pitäisi.

Hallinnollisten asioiden velvoitteet

Tietyt eläimiin liittyvät kirjaukset ja ilmoitukset on tehtävä viipymättä. Sähköistä eläinrekisteriä käytettäessä on esimerkiksi kirjattava nautojen syntymät, kuolemat, myynnit, ostot ja siirrot kolmen päivän kuluessa. Jos molemmat yrittäjät ovat yhtä aikaa lomalla, niin lomittajanko tulisi hoitaa tämä tehtävä? Yrittäjät toimittavat aina lomansa aikana myös kotieläintalouden päivittäisiin töihin kuuluvia tehtäviä.

Lomittajien ammattitaito ja vastuu tilasta

Kotieläinyksikön pyörittäminen vaatii erittäin laajaa osaamista. Esimerkkeinä voidaan mainita teknisten laitteiden käyttö sekä eläinten terveyden ja kiiman tarkkailu. Jotta lomittajat edes teoriassa voisivat hoitaa kotieläinyksikön vaativat työt itsenäisesti ilman, että toinen yrittäjistä on paikalla, vaatisi se erittäin merkittävän panostuksen lomittajien kouluttamiseen. Lomittajan perehdyttämiseen käytetty aika ei saa vähentää yrittäjän lomapäiviä. Kaikkien lomaan oikeutettujen osallisten pitäessä lomaa yhtä aikaa, kuten luonnoksessa esitetään, lomittajien vastuu tilan karjataloudesta kasvaa liian suureksi.

Tilan turvallisuuden kannalta on tärkeää, että tilalla on olosuhteet tunteva henkilö paikalla.

Esitysluonnoksen tavoite lomittajien kokoaikaisen työn turvaamisesta on hyvä; kuitenkin tällä tavoitteella ei saa heikentää yrittäjän oikeutta henkilökohtaiseen vuosilomaan.

VAIHTOEHTONA KANNUSTEET

Yrittäjillä tulee säilyä valinnanvapaus loman henkilökohtaisessa ajoittamisessa, yhtäaikaisuuteen voidaan kannustaa. Olisi perusteltua tarjota lisälomapäiviä niille vähintään kahden yrittäjän maataloille, jotka sitoutuvat pitämään kaikki lomat yhtäaikaan.

TIETOJÄRJESTELMIEN TOIMINNAN JATKUVUUS

Olemme huolissamme lomituksen tietojärjestelmien tulevaisuudesta. Tietojärjestelmät ja Lomitusnetti ovat Melan järjestelmiä, joita ei lähtökohtaisesti enää ylläpidetä maakuntauudistuksen jälkeen. Toimivia tietojärjestelmiä kuitenkin tarvitaan. On välttämätöntä varmistaa, että löydetään rahoitus ja nimetään vastuutaho valtakunnallisen lomitustietojärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen. Melan asiantuntijuutta tulee voida käyttää edelleen lomitusjärjestelmän toiminnan järjestämiseen.

Tuulikki Pakkanen
Puheenjohtaja
MTK-Elimäki

Raija Mettälä
Sihteeri
MTK-Elimäki